

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimni nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četrt leta 3 gld., 80 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. Za osnanila plačuje se od četiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osnanila, t. j. vse administrativne stvari.

Thun v Ljubljani.

III.

Posebno znamenit je dekret gospoda deželnega predsednika v tem, da se sklep mestnega sveta, da naj se dosedanje hišne tablice nadomeste z novimi in sicer pri vseh hišah, kojih lastniki bi temu ne ugovarjali, v celoti razveljavlja. Kdor pazno prečita dotični sklep mestnega sveta, sprevidel bode, da se ni ničesar drugega zahtevalo, nego, da je na vsaki hiši, koje lastnik bi ne ugovarjal, na troške občine napraviti nove tablice s slovenskim napisom. Tukaj se ni hotela nikomur sila delati, kdor bi sam hotel, dobil bi tako tablico, kdor bi je pa imeti ne hotel, bi ga nikdo dalje ne nadlegoval. Res je bilo postopanje, s kojim se je skušalo izvesti mnenje prizadetih posameznih hišnikov, nekako neprilicno in to zategadelj, ker so nemški hujšaki, kakor vrane po zrelih črešnjah padli po dotičnih protestih, ter lazili od hiše do hiše, in begali ponestnike z lažjo, da bodo morali sami stroške plačevati itd. V tem oziru so se posebuo odlikovali delavci gospoda Samasse, ki pri vsaki priliki fanatičnega Nemca na svoje zvonove ubeša, ter le prerad pozabi, da bi brez Slovencev niti živeti ne mogel. V potu svojega obraza so ti nemškutarski agenti nabrali pičlo 300 ugovorov, ali najboljši dokaz, da se v teh ugovorih ne kaže prava volja hišnikov, se kaže v okolščini, da jih sedaj mnogo preklečuje protest, češ, da so bili zapeljani, in da niso vedeli, kaj da so prav za prav podpisali. Govori se še celo, da so nekateri uradniki kranjske hranilnice, ki imajo, kakor vse kaže, preveč prostega časa, hišnike begali tudi z grožnjo, da jim bode kranjska hranilnica hipoteke odpovedala, če ne podpišejo protesta. Kakor rečeno, tako se po Ljubljani govori, ali vzlic temu, da smo poizvedovali, nismo mogli ničesar natančnejega izvedeti. Zategadelj hočemo le govorico konstatovati in drugega nič. Vsekako pa je nam vseh, da se je gospod deželni predsednik izrekel proti „pozivnemu postopanju“, ter dal mestnemu svetu s tem priliko, da je vse potrebno ukrenil, da se na tem polju poizve neskaljena volja Ljubljanskih hišnikov. Da je gospod deželni predsednik razveljavil samo drugi del v govoru stoječega sklepa, bi tedaj nikdo ugovarjal; ali razveljavljeno ni samo „pozivno postopanje“, s kojim se hoče zelo nevarno načelo v administrativni postopek uvesti, razveljavil se je celi sklep, s tem pa je gospod deželni predsednik izrekel mnenje, da bi mestna občina Ljubljanska hišnih tablic s samo slovenskimi napisi tudi takrat vpeljati ne smela, če bi bili vai hišniki Ljubljanski s tem zadovoljni. To pa je gotovo nekaj novega, in pravo je ukrenil mestni svet, ko je v čerajšnji svoji seji sklenil, da se je pritožiti proti ukazu gospoda deželnega predsednika, ker bi Ljubljani, če bi nazori barona Heina pravokrepni postali, za vse večne čase zabranjeno bilo, na sunaj pokazati čisto slovensko lice, katero se ji sedaj hoče zakriti z ordonanco našega gospoda deželnega predsednika. Koliko more slovensko mesto pretrpeti in preboriti, če hoče vse tisto doseči, kar na primeru uživa že od nekdanj tako imenovano nemško Celjsko mestice! Da avstrijsko birokratstvo ne more že vendar jedenkrat priti do prepricanja, da Avstrija ni nemška država, in da je le sreča, da se je otrešla nemškega zračaja, ki je ob svojem času ubogo našo državo stal mnogo krvi in še več denarja. Časi se hitro spreminjajo! In tako prišla bode tudi naša Ljubljana do svojih pravic; dotično kolo se vrti neprestano naprej, in če birokracija ta ali oni kolec vmes

vtakne, se za nekaj časa ustavi vrtenje kolesa, za vedno se pa ustaviti ne da! In zategadelj upamo, da bode ukaz barona Heina samo za nekaj časa ustavil pričetno delo mestnega sveta Ljubljanskega, in skoraj bi zastavili svoje življenje, da v 20 letih ne bode hišne tablice v Ljubljani, na koji bi se ne nabjal samo — slovenski napis. Pač čudno bi bilo, če bi malo Celje v tem oziru imelo več pravice, nego starodavna naša Ljubljana!

Belokranjska železnica.

V poslanski zbornici je posl. gosp. prof. Fr. Šuklje dne 21. maja govoril:

(Konec.)

Na podobnem stališču je bilo trgovinsko ministerstvo tudi še l. 1890., kakor je razvidno iz poročila o motivih svoječasne zakonskega načrta glede dolenskih železnic. Tam obrazlaga potrebo, graditi baš progo Ljubljana-Rudolfovo kot glavno železnico, utemeljuje pa to s tem, da bo to progo svoj čas nadaljevati in jo zvezati s hrvatskimi železnicami in povdarja iz tega uzroka tudi nje trgovinski, politički in vojaški pomen.

Jasno je, da za lokalni promet iz Novega mesta v Ljubljano ni bilo treba graditi glavne železnice, da se ni mislilo na nje nadaljevanje, naj bi bila zadostovala v izvestnih okolnostih tudi ozkotirna proga. Da se je ta proga gradila kot glavna železnica, nam je prouzročilo velike troške. Maksimum za brežine, ki se je določil na 12 od tisoč, veliki radij, postajne in druge naprave, katere je bilo tako urediti, da se morejo štirje vlaki po 50 osi hkrati križati na postajah, to so vse stvari, ki so troške za glavno progo Ljubljana-Novo mesto tako pomnožili, da bi se bila železnica, da ni bilo teh troškov, lahko kot navadna lokalna železnica dosti dalje morda celo do Kolpe mogla graditi.

Prav v tem oziru pa je trgovinsko ministerstvo dobilo zadnji čas druge nazore. Tudi uzrok temu je znan: Konkurenca mej Reko in Trstom, uspešna akcija ogerske vlade, povzdigniti Reko, vsled česar je pri nas nastal pomislek, da bi se z nadaljevanjem dolenskih železnic, z zgradbo belokranjske železnice do Karlovc pospešili interesi Reke na troške Trsta.

Pripravljeni smo, ukloniti se temu pomisleku, ker je opravičen. Tudi prebivalstvo, ki ve, da mora absolutno propasti, če ne dobi te železnice, se je že sprijaznilo s to mislijo, četudi iz težke, in stoji danes na stališču: Če že ne moremo dobiti te železnice kot glavno progo, se bočemo zadovoljiti tudi z lokalno železnico, tudi če je ozkotirna.

Ali tudi gradba ozkotirne lokalne železnice bo prouzročila troške, katerih siromašna dežela in gospodarski propadajoče interesovane občine ne zmerejo. Tudi če se železnica gradi ozkotirno in če se štedi, kolikor je le mogoče, so troški le veliki, ker bi bila od Novega mesta čez Črnomelj v Metliko dolga 54 kilometrov in bi imela večinoma značaj težavne gorske železnice.

Absolutna višina raztočja, katero ima prekoračiti, znaša 470 metrov. Začetna in končna točka proge bi imeli okoli 160 do 170 metrov nadmorske visokosti. Naj se dela kar se hoče, z manj kakor z dvema milijonoma ne bo izhajati. Očitno je, da ne dobimo take svote, tudi če zastavimo vse svoje sile, da nam mora torej država energično in izdatno pomoči. Zato končam svoja izvajanja — katerih oskudnost naj se mi zaradi hipne telesne indispozicije oprusti — s toplim apelom na trgovinskega ministra. Lotil se je lokalnih železnic s po-

sebno energijo, kar dokazujejo zbornici že izročene važne predloge, s katerimi se za leto 1894 zagotovi cela vrsta lokalnih železnic, in po njem prouzročena organizacija posebnega oddelka za lokalne železnice. Tej akciji pritrdim popolnoma in prosim trgovinskega ministra, naj poskrbi, da bodo organi urada za lokalne železnice pregledali ta kmalu gotovi projekt in napravili račune o rentabiliteti, za kar bodo predkoncesionarji v kratkem prosili. To je prošnja, s katero se obračam do njega in ki spada mej opravila, za katera se je ustanovil oddelček za lokalne železnice.

Druga prošnja pa, s katero se zajedno obračam tudi k visoki zbornici, meri na to, da dobimo tako od vlade kakor od zbornice najizdatnejšo podporo, kadar se bo o tej železnici v kasnejšem stadiju, kadar bo stvar dozorela, resno razpravljalo.

Dovoljujem si visoki zbornici predlagati naslednjo resolucijo:

„Visoka vlada se pozivlje, da se pri določbi tistih lokalnih železnic, katerih zgradbo je l. 1895. zagotoviti, ozira na belokranjsko lokalno železnico.“ (Zbornica je to resolucijo vzprejela.)

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 4. julija.

Cesar na Trentinskem.

Cesar je zapustil Trident in šel v Madonna di Campiglio. Tridenti slavnostni dnevi, o katerih se je toliko pisalo, so torej minili in čas je, da za beležimo nekatera zanimiva fakta. Vlada je storila vse, kar le mogoče, da bi cesarjevo potovanje ne zadobilo političnega pomena. Efekt, kateri je to prizadevanje naredil, ni bil dober. Ko se je v Tridentu izvedelo, da vlada neče cesarju predložiti prošnje trentinskih državnih poslancev za avdienco, niti jednake prošnje županov trentinskih mest, da bi ne mogli spraviti v razgovor vprašanja o avtonomiji Trentina, zavladala je v Trentinu precejšnja nezadovoljnost, ki se je pokazala s tem, da meščanstvo ni prišlo k slavnostni predstavi v gledališče. Pri predstavi so bile skoro samo oficijelne osebe, mnogo lož in večina sedežev pa je bila prazna.

Homatije na Dunajskem vseučilišču.

Na Dunajskem vseučilišču so nastale prav čudne razmere. Prof. Nothnagel, velik prijatelj židov, se je v sporu zaradi rešilnega društva, jako pristransko obnašal, na kar so kristijanski vseučiliščniki odgovorili z demonstracijo in s spomenico, v kateri mu očitajo pristranost, brezsrčnost, nelojalnost, grd značaj in v kateri zahtevajo, naj se kaj stori proti Nothnagelu. Židovski dijaki so na to odgovorili z drugo spomenico, v kateri slavi Nothnagla na vse mogoče načine. Nasprotstvo mej vseučiliščniki je veliko. Že pri prvi demonstraciji so se bila ustavila kliniška predavanja, razen Nothnagla so že vsi profesorji začeli zopet predavati, Nothnagel pa se ni upal, boječ se novih demonstracij. Naučno ministerstvo je ukazalo, naj začne zopet predavati dne 4. t. m. in zagrozilo, da zatvori fakulteto, če se zopet kaj primeri. Ali izteče vse gladko, se pokaže danes. Rektor ne odobrava postopanja Nothnagelovega, kakor se je razvidelo iz govora pri vzprejemu protisemitske deputacije, vsled česar so ga židovski listi že napadali, a vlada ga je prisilila, da je zavzel nasprotno stališče.

Vnanje države.

Bismarck o Avstriji.

V nedeljo so v Hamburgu zborovali nemški žurnalisti in novinarji in napravili izlet v Friedrichsruhe k knezu Bismarcku. Na pozdrav nekega avstrijskega novinarja je Bismarck odgovoril s nekaterimi dosti zanimivimi migljaji o političkem razmerju mej Avstrijo in Nemčijo. Spominjal se je najprej nekdanje nemške zaveze, primerjaje jo vozu, v kateri so spređaj in zadaj upreženi konji, katerih vsak vleče na

svoje stran. Zategadelj je bilo stvar rešiti in ker ni bilo drugače mogoče, se je rešila z mečem. Voja je bila neizogibna, a Prusi so imeli čutilo, da se morajo na Češkem obnašati tako, da jim bo vrnitev mogoča. Čim je Pruska dosegla, kar je hotela, je čutila potrebo vzdržati in ojačiti Avstrijo. Bližnje tesnejše zveze pa ni nihče hotel. Življenje v Avstriji je drugačno kakor na Nemškem, razmere so drugačne in zategadelj je tudi nemogoče, da bi bila Avstrija odvisna od Berlina. Avstrija in Nemčija moreta biti dobra zaveznika, dobra prijatelja, pa nič več.

Nov atentat.

V Madridu je neki anarhist napadel najodličnejšega vodjo tistih delavcev, ki so letos romali v Rim, markija Cubas in ga hotel z bodalom umoriti. Neki delavec je prikočil napadencu na pomoč in anarhist mu je sunil bodalo v prsa ter ga nevarno ranil. Marki Cubas ni bil ranjen. Napadalec so zaprli. *Protimonarhično gibanje na Angleškem.*

Že davno je znano, da je mej angleškimi radikalci močna frakcija, ki deluje na odpravo monarhije. Nje vodja je poslanec Keir Hardie, ki je te dni razvil v parlamentu svoje nazore. Vlada je predlagala, naj sklene parlament, poslati kraljici adreso, v kateri se ji čestita na rojstvu najmlajšega pravnuka. Rečeni Keir Hardie je zoper to adreso protestoval. Rekel je, da on in njegovi somišljeniki ne pripoznajo, da bi imeli kakše dolžnosti napram dednemu vladarju. Rojstvo kakšnega princa je vsakdanja za narod brezpomembna stvar. Če bi se radi nje čestitalo, bi s tem narodovi zastopniki dali dogodbi neko važnost, kar je zoper dostojanstvo parlamenta. Meni je vse jedno, ali je bodoči vladar pristno blago (genuine article) ali imitacija, vprašati pa smemo, kaj posebnega je kraljevska rodovina storila za državo. Z obznanjem se govori, da izpolnjuje kraljica že nad 50 let vladarske dolžnosti, dejanski pa ni nikdar vladala, če tudi sedi na prestolu. Glede princa Walles ne vidim na njem ničesar, kar bi mi ga delalo simpatičnega. Vem samo o njem, da so rad zabava. Kdo ve, ali ima novorojeni princ sploh vladarju potrebne lastnosti. Vzraščati bo mej licemeriki, misleč, da je kaj boljšega kakor drugi ljudje. Napravil bo običajno potovanje okoli sveta, potem se bo slišalo nekaj o morganatičnih zakonih in drugih takih rečeh, dežela pa bo vse to morala plačati. — Končno je stari revolucionar še napadal svoje tovariše, češ, da so nasprotniki monarhije le kadar gre za mandat.

Dopisi.

Iz Vipavske doline, 2. julija. [Izv. dop.] (Volilni shod v Biljah.) — V nedeljo smo imeli že tretji volilni shod in to v Biljah, kjer je središče za več vasij. Došli so poslanci dr. A. Gregorčič, grof Alfred Coronini in dr. Aleksij Rojic in z njimi nekaj drugih gospodov, katerim se je pozneje pridružilo še več gostov iz Gorice. Starašinstvo in veterani so pričakali poslance pri vhodu v vas. Občinstvo je došlo mile goste prav presrečno pozdravilo. — Shod se je vršil v šolskem poslopju. Poročal je dr. A. Gregorčič; govoril je 1½ ure o raznih gospodarskih vprašanjih (vipavska železnica, uravnava Vipave, kupčija s svilodi, trgovinske pogodbe, živinska sol, davčna reforma, kmečke zadruge, rentna posestva itd.) ter o naših narodnih težnjah (jednakopravnost, porotna sodišča itd.) prav poljudno in zanimivo. Volilci so pazno poslušali in čisto prav krepko pritrdjevali govorniku; videlo se je, da živa beseda g. poslanca kaj dobro dejao upliva na njih razum in srcé in marsikdo je neel domov jasne pojme o prevažnih vprašanjih, o katerih poprej ni ničesar vedel. Volilci so na predlog mirenškega župnika preč. g. Gotarda Pavletiča izrekli poslanca Gregorčiču in Coroniniju zahvalo in zaupnico. Gosp. A. Savnik je prosil za pošto; vikarij Rojic je spravil v razgovor svilorejo, kateri žuga propast valed neke klike v Gorici, ki se je zvezala, da pritiska na naše svilorejce. — Potem je pa začel govoriti o kočljivi zadevi, ki ni spadala k shodu, namreč o domačem prepiru in je tendenciozno apostrofiral dr. Gregorčiča, naj bi on resno (!!) deloval na to, da se doseže sprava. Ali ni povedal, s kom naj se doseže sprava niti me, kakó naj bi se to zgodilo. — Župnik preč. g. Ant. Berlot se je sicer tudi krepko izjavil za konečno pomirjenje duhov, ali krepko je odgovoril mlademu gosp. vikarju Rojcu na nekatere trditve. Govoril je tudi o „katoliškem shodu“, ki je sicer sklenil prav lepe resolucije, ali tudi o teh moramo pritrditi veče. g. dr. Lampe tu, ki je v zadnjem „Koledarju“ družbe sv. Mohorja dejal, da to niso — dogme. Ta govor je zbudil živahno odobravanje. Posl. Gregorčič je obširno odgovarjal vsem govornikom. Tudi kar se tiče „sprave“, je pripravljen vsak hip napeti svoje moči, da bi se ta v polni meri dosegla. (Dostavek ured-

ništva: Vse prav in lepó! Ali kakó naj se doseže sporazumljenje z možmi, kakoršni so prof. Čerin, ki je mandat odložil, ker ni došlo do škandala pred laškimi porotniki? Dr. Tonkli in „Soča“ sta se častno pobotala, doseglo se je sporazumljenje, a tu glejte posl. Čerina, ki valed tega odloga mandat. Za ta čin so mu volilci brez dvoma hvaležni, a to dokazuje, da z nekaterimi ljudmi je vsaka sprava nemogoča, ker jih ne vodijo stvarni razlogi, marveč le osebnosti. — Uverjeni smo pa, da sloga na Gorškem pride sama ob sebi, ker narod sam izčisti iz svoje srede vse tiste, ki neslogo sejejo po deželi.) — Pri domači zabavi rekla se je marsikatera navdušena napitnica, mej katerimi mi je posebno omeniti gg. Gregorčiča, dr. Rojica, Iv. Kušarja, Perozija in drugih. — Pozno v noč smo se razšli. — Mirenški pevci so krasno peli. Hvala gosp. naduč. Vodopivcu.

Iz občinskega sveta Ljubljanskega.

V Ljubljani, 3. julija.

V sinočni seji občinskega sveta Ljubljanskega naznanil je župan Grasselli c. kr. finančnega ravnateljstva dopis, da je finančno ministerstvo valed prošnje mestne občine Ljubljanske dovolilo, da je hišni davek v mestu Ljubljanskem, v soglasji s premenjenim selilnim redom, v prihodnje plačevati v anticipatnih obrokih 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra. Razpis, s katerim se je ugodilo želji hišnih posestnikov, razglasil se bode primernim načinom.

O drugi točki dnevnega reda, o c. kr. deželnega predsedstva razpisu z dné 27. junija t. l., ki prepoveduje izvršitev nekaterih sklepov občinskega sveta z dné 5. junija letos glede tablic za hišne številke, poročal je obč. svet. dr. Ivan Tavčar. Predstavi dotični dopis deželnega predsedstva (kateri smo v št. 148 našega lista v celoti objavili), utemeljeval je poročevalca konečni svoj predlog, da je proti zaukazbi deželnega predsedstva vložiti rekuz do ministerstva notranjih del, nekako tako le: Iz deželnega predsedstva dopisa je razvidno, da se gospod deželni predsednik poslužuje v § 84 Ljubljanskega občinskega reda mu podeljene pravice ter da preklicuje deloma mestnega sveta sklepe, dogane v seji dné 5. junija letos. V glavni stvari ostanejo omenjeni sklepi v veljavi, preklicani so le v toliko, v kolikor se je sklenilo, a) da so imajo hišne tablice v prihodnje napravljati pri novih hišah izključno samo s slovenskimi napisi, in sicer na troške dotičnih hišnikov, in da se ima glede tistih hiš, ki stoje v ulicah in na trgih, kojih imena so se spremenila, jednako postopati, kakor pri novih hišah, samo da plača troške teh tablic občina sama; b) da je selanje hišne tablice s dvojezičnimi napisi odstraniti ter z novimi, na kojih so le do nabaiali izključno samo slovenski napisi, nadomestiti, in sicer pri vseh hišah, ki ne spadajo v kategorijo ad a) navedeno in kojih lastniki v določenem roku proti temu ne bi ugovarjali. Iz razlogov, da sklepate, da se gospod deželni predsednik ostra pred vsem na predpise zakona z dné 29. marca 1869, št. 67 drž. zak. Znamenito je, da je gospod deželni predsednik sklep, da se imajo sedanje hišne tablice nadomestiti z novimi, in sicer s samo slovenskimi napisi, pa le na tistih hišah, kojih lastniki bodo v to privolili, v celoti odstranili. Ta sklep ri samo zategadelj prelican, ker je po mnenji gospoda deželnega predsednika nedopustno, da se je v tem oziru vpeljalo nekako pozivno postopanje, s kojim se skuša po mnenji gospoda deželnega predsednika nevarni princip v administracijo vpeljati. Gospod deželni predsednik so ni toliko upri proti temu nevarnemu principu, temveč bil mu je na poti sklep sam, po katerem naj bi občina v soglasju s hišniki napravila nove hišne tablice s slovenskimi napisi. Če bi torej občina proti dopisu gospoda deželnega predsednika ne poslužila se postavnih prijemkov, potem bi pravokrepno postalo mestno občino ponižajoče načelo, da leta tudi pri izročnem soglasju hišnikov ne sme napraviti novih hišnih tablic s samo slovenskimi napisi. Naravno je torej, da občina nikakor ne more dopustiti, da bi pravokrepno postalo mnenje gospoda deželnega predsednika, po kojem bi Ljubljana nikdar ne smela vpeljati hišnih tablic s slovenskimi napisi, če bi tudi vsi hišniki, kar jih stoji Ljubljana, v to izrečno privolili. Zategadelj pravokrepno postala in sedanja izjava gospoda deželnega predsednika nasprotuje torej omenjeni izjavi ministerkega zastopnika. Pravni odsek pa se ni čutil pristojnega, vpuščati se v jedro rasprave gospoda deželnega predsednika, ker je svoječasno poseben odsek petih članov posvetoval se in sklepal o spremembah, ki stoje v govoru. Zategadelj naj bi se dotični odsek takoj v današnji seji znova volil, potem pa se naj združi s policijskim odsekom, in obema naj se odstopi drugi oddelek dopisa gospoda deželnega predsednika, da se o njem posvetujeta in prej ko mogoče mestnemu svetu poročata. Poročeval-

camo zadovoljni. V seji dné 5. junija se je sklenilo, da se imajo posamezni hišniki pozvati, da naj v 14 dneh vložijo svoje ugovore proti spremembi tablic, če ne, bi se domnevalo, da so v spremembo molče dovolili. To postopanje imenuje gospod deželni predsednik pozivno postopanje, s kojim se hoče baje prav zelo nevarni princip v administracijo postopek vpeljati. Pravni odsek se ne spušta v preiskavo, so li nazori gospoda deželnega predsednika na tem polji utemeljeni ali ne. Priznati pa se mora, da so se pri pozivnem postopanju, valed sklepa z dné 5. junija t. l. vpeljanem, pokazali veliki nedostatki. Maloestni nemški agenti lovili so ugovore od hiše do hiše ter bogali hišnike s neresnico, ter jih z zavijanjem in pretiranjem ščuvali proti mestnemu zastopu. Pravni odsek je torej mnenja, da v dotičnih ugovorih ni obsodena resnica in prava volja Ljubljanskih hišnikov in da imamo torej le hvalo dajati gospodu deželnemu predsedniku, če je uničil in ustavil omenjeno pozivno postopanje. Ker pa ne more biti dvojbe, da nikaka postava ne zabranjuje mestni občini, napraviti v soglasji s posameznimi hišniki nove hišne tablice s slovenskim napisom, potem je gotovo velike cene, da se po zanesljivem uradnem potu poizve prava in nekaljena volja v stvari prizadetih hišnikov. Zatorej predlaga pravni odsek, da naj magistrat posebnega komisarja odredi, ki bode zaslusal vsakega hišnika posebej, ali hoče imeti tablice s slovenskim napisom ali ne. Dotični operat bo služil potem v podlago daljšemu postopanju ter se naj uporabi pred vsem kot priloga pritožbi na ministerstvo. Taka pritožba pa se ima po mnenji pravnega odseka vložiti tudi radi tega, ker je gospod deželni predsednik ustavil sklep, da se imajo v prihodnje na novih hišah napravljati izključno tablice s slovenskimi napisi in da se ima to tudi sedaj zgoditi pri hišah, ki stoje na trgih ali v ulicah, kojim so se imena spremenila. Gospod deželni predsednik sklicuje se na zakon o ljudskem štetju ter meni, da po predpisih tega zakona hišni posestnik ni k drugemu zavezan, nego da napravi na svoji hiši odkazano ji številko. Te številke služijo v ta namen, da se olajša postopanje pri ljudskem štetju. Prva beseda in prvo nadzorstvo na tem polju odkazano je občini. V različnih mestih so v tem oziru vpeljani različni sistemi. Pariz in nekatera druga mesta imajo na hišah samo številke, kar ne zasluži posebnega priporočevanja, posebno za dolge ulice ne, kjer se človek z golo številko ne more orijentirati. Dunaj pa je sprejel sistem, da mora pri vsaki hiši številki zapisano biti tudi ime dotične ulice, kar je hvalevredno, ker se potem človek tudi v najdaljši ulici vsak hip lahko orijentuje. Tudi za Ljubljano se je svoječasno vzprejel ta sistem, ker se s tem olajša promet po mestnih ulicah, za kar ima itak občina po § 26. občinskega reda sama skrb. Ker ni dvomiti, da bode ogromna večina hišnikov privolila v tablice s samimi slovenskimi napisi, potem je bil dotični sklep mestnega sveta po § 8. zakona z dne 29. marca 1869, št. 67. drž. zak. popolnoma opravičen, ker se je hotela s tem jednakoličnost hišnih tablic za prihodnost kolikor mogoče doseči. Ta paragraf se v svojem drugem odstavku tako le glasi: „Občina sme v namen jednakoličnosti numeriranja izdati primerne zaukazbe.“ Samo ob sebi je umevno, da je občina sama in v prvi vrsti poklicana določiti tisto, kar se jej vidi primerno. Gospod deželni predsednik je sicer mnenja, da sme občina tukaj samo predpisati, ali se ima številka neposredno na hišno steno naslikati ali pa na posebno tablico, kako podoba, velikost in barvo naj imajo te tablice itd. Glede ornamentike, koja konečno niti za promet, niti za ljudsko števljenje nikakega pomena nima, naj bi imela občina prosto roko! Če bi pa občina zahtevala tik številke še napis ulic, s kojim se olajša promet in pospešijo tudi nameni ljudskega štetja, tedaj sta jej pa roki vezani! Tako vsaj upravno sodišče ne bode tolmačilo § 8. že večkrat omenjenega zakona, ker se s tem v zakon vsili nekaka nezmisljenost, katera bi za Ljubljano imela tem slabejše posledice, ker se je vkoreninila navada, da imamo pri hišnih številkah tudi napise in ker bi se potem v Ljubljani sploh nikdar ne mogla doseči jednakoličnost numeriranja, kakor jo ima pred očmi zakon o ljudskem štetju. Zategadelj je pritožba proti zaukazbi gospoda deželnega predsednika z dne 27. junija 1894, št. 1854, v vsakem oziru vtemeljena. Dopis gospoda deželnega predsednika pa ima še drugi oddelek, v kojem se izrekajo nekateri pomisleki proti že skleneni spremembi nekaterih uličnih in tržnih imen. Pravni odsek je pri tem uvaževal, da je svoječasno, ko se je vršila znana rasprava o pritožbi Ljubljanske mestne občine pred upravnim sodiščem, zastopnik ministerstva oddal izjavo, da sama vlada prav nikakega ugovora proti skleneni spremembi nekaterih uličnih in tržnih imen. Dotična sprememba je torej pravokrepna postala in sedanja izjava gospoda deželnega predsednika nasprotuje torej omenjeni izjavi ministerkega zastopnika. Pravni odsek pa se ni čutil pristojnega, vpuščati se v jedro rasprave gospoda deželnega predsednika, ker je svoječasno poseben odsek petih članov posvetoval se in sklepal o spremembah, ki stoje v govoru. Zategadelj naj bi se dotični odsek takoj v današnji seji znova volil, potem pa se naj združi s policijskim odsekom, in obema naj se odstopi drugi oddelek dopisa gospoda deželnega predsednika, da se o njem posvetujeta in prej ko mogoče mestnemu svetu poročata. Poročeval-

valec stavi je končno v imenu pravnega odseka sleden predlog: Slavní mestni svet naj sklene: a) Proti zaukazi gospoda deželnega predsednika z dne 27. junija 1894, št. 1854, v kolikor so se z njo sklepi št. 4, 5 in 8, storjeni v seji mestnega sveta z dne 5. junija t. l., vložili, vložiti je v imenu mestne občine rekurz do njega ekscelencije gospoda ministra za notranje zadeve; b) mestnemu magistratu se naroča, da takoj odredi posebnega komisarja, ki naj uradnim potom zasliši vsakega prizadetega hišnika, če dovoli v to, da mu občina staro hišno tablico zamenja z novo, na kateri se bode nahajal samo slovenski napis; c) dotična uradna poizvedenja naj se priložijo k pritožbi pod a) omenjeni; d) dopis gospoda deželnega predsednika z dne 27. junija 1894, št. 1854, naj se izroči posebnemu odseku petih članov, ki naj se izvoli še v tej seji ter potem združi s policijskim odsekom; združena odseka pa naj se potem posvetujeta o drugem oddelku tega dopisa ter naj o tem prej ko mogoče poročata mestnemu svetu.

Debate o tih predlogih udeležila sta se obč. svet. J. Svetek in dr. vitez Bleiweis ter poročevalec dr. I. Tavčar. Obč. svet. Svetek izjavlja, da ne more glasovati za nasvetovani rekurz, ker po njegovem mnenju pri hišnih tablicah sploh ni treba nikakega napisa, številka sama zadostuje namenu, mestni svet pa se izogne marsikateri sitnosti, ako v tej točki opusti svoj sklep z dne 5. junija. Govornik stavi končno predlog, naj se sklep mestnega sveta gledé samo slovenskih napisov pri hišnih tablicah razveljavi in naj bi imele hišne tablice le številke brez napisov.

Podžupan dr. vitez Bleiweis-Trsteniški omenja, da so bile svedodbo tudi v Ljubljani hišne tablice, ki so imele le številke brez napisov. Nemška stranka, ki je bila takrat na krmilu, prekratila je mnogo trgov in ulic, uvela pri hišnih tablicah napise ter na prvo mesto postavila nemške napise. Maršniku v slovenski Ljubljani to ni bilo všeč, ali ker takrat nismo imeli tako skrbnega deželnega predsednika, obveljal je tedanji sklep mestnega sveta. Naše ulice in ceste res niso tako dolge, kakor n. pr. Parizke, ali ker se občinstvo nedvojbeno lažje orientuje, ako imajo hišne tablice tudi napise, zatorej govornik priporoča, naj se vzprejme predlog pravnega odseka. Sploh pa mora imeti občina toliko pravice, da sama uredi numeriranje hiš, kakor se jej vidi najprimernejše. Kje je vendar avtonomija, ako se občinam jemljejo tako malenkostne pravice. Gospod podžupan končno še omeni, da deželni predsednik ni pazljivo prečtal zahtevanega zapisnika o seji z dne 5. junija in on nasproti dopisu deželnega predsedstva konstatuje, da gledé numeriranja hiš ni stvil nikakega predloga.

Poročevalec dr. Tavčar naglašja, da v zakonu o ljudskem štetju zahtevane jednoličnosti v Ljubljani ni mogoče doseči, če se ne uvedejo le slovenski napisi ter izraža končno upanje, da rekurz ne bo brezuspešen. — Pri glasovanju je bil odsek predlog z ogromno večino vzprejet, predlog obč. svet. Svetka pa z isto tako večino odklonjen.

V edsek, ki se ima — združen s policijskim odsekom — posvetovati o drugem oddelku dopisa deželnega predsedstva, voljeni so bili gospodje: Ivan Gogola, cesarski svetnik Ivan Murnik, Fran Ravnihar, dr. Ivan Tavčar in Ignacij Valentincič.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Tržaški Slovenci in Hrvatje so kondolirali Franciji.) Umr prednika francoski republiki Carnota je vsem Slovanom pretresel srca in vsi slovanski narodi so hoteli izraziti Franciji svoje sočutje in svoje simpatije. Storili so to tudi Slovenci v — Trstu. Pooblastili so posebno deputacijo (gg. posl. Mandić, odvetnik dr. Gregorin in urednik don Jakič,) da se pokloni francoskemu generalnemu konsulu v Trstu, g. Challetu, in mu izroči addresso, v kateri se tolmarijo čutila Tržaških Slovencev in Hrvatov. Addressa glóve: A Monsieur le Consul Général de France à Trieste. — Les soussignés Croates-Slovenes, au nom propre, ainsi que en celui de leurs compatriotes de Trieste, intéressent votre bienveillance, de bien vouloir être interprète, au lieu compétent, de leur profonde douleur en apprenant la triste nouvelle de l'irréparable infortune, que la France a éprouvée dans la perte cruelle de son premier fils, chef de cette noble nation, qui seule en Europe a montré toujours des sympathies constantes vers le Slave. — Agréés... (Gospodu generalnemu konsulu Francije v Trstu. Podpisani Hrvati-Slovenci se obračajo v lastnem in v imeni svojih rojakov v Trstu na Vašo dobrohotnost, da bi blagovolili na primeren mestu sporočiti njihovo globoko žalost, ki jih je obšla doznaveš tužno vest o nepopravljivi nesreči, katera je Francijo zadela vsled krute izgube nje prvega sinu, načelnika tega plemenitega naroda, ki je jedini v Evropi vedno kazal trajne simpatije za Slovane. Vzprejmite...) To addresso so podpisali najodličnejši Tržaški Slovenci in Hrvati, v ponedeljek

pa jo je imenovana deputacija izročila generalnemu konsulu. Gosp. Challet je deputacijo vzprejel a pravo francosko ljubeznivostjo in se najiskrenejše zahvalil za sočutje in za simpatije Tržaških Slovencev in Hrvatov. — Ta dogodka kaže zopet, kako sila daleč od Trsta je — Ljubljana.

— (Osobne vesti.) Konceptna praktikanta pri fin. vodstvu v Trstu Valentin Marušič in Edvard Sulligoy sta imenovana fin. koncipistoma, carinski oficijal Ivan Ive, carinarjem v X. čin. razredu. — Začasno vpokojeni profesor na tehniki v Gradcu inženir g. Martin Kovač je prideljen v službovanje generalnemu vodstvu avstrijskih državnih železnic.

— (Desetletnica pevskega društva „Slavec“.) Odbor za praznovanje desetletnice „Slavca“ se obrača s tem do domoljubov Ljubljanskih z najljudnejšo prošnjo, naj mu blagovolijo naznaniti, koliko pevskih gostov, ki pridejo iz Zagreba, Trsta itd. bi mogli oskrbeti z zasebnim stanom za slavnostna dneva (soboto in nedeljo dne 7. in 8. t. m.) Prijazne ponudbe naj se blagovoljno naznanijo g. A. Štamcarju v banki „Slaviji“ od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne.

— (Kronski darovi družbi sv. Cirila in Metoda.) Uredništvu našega lista sta poslala: Gosp. Dragotin Žagar, dež. blagajnik v Ljubljani 4 krone za god blagovestnikov slovanskih, da bi izprosila Slovanom in zlasti Slovincem tako potrebno slovo. — Gosp. V. Oblak, trgovec v Novem mestu 2 kroni. — Skupaj 6 kron. Živela rodoljubna darovalca in nju nasledniki!

— (Za „Narodni Dom“) v Ljubljani sta poslala uredništvu našega lista: Gosp. Zvonimir Zor, deželni uradnik v Ljubljani 1 krono. — Gosp. V. Oblak, trgovec v Novem mestu 2 kroni. — Skupaj 3 krone. Živela rodoljubna darovalca in nju nasledniki!

— (Rekordna vožnja.) Za prevožnjo v sobotni številki označene 100 km. dolge proge potreboval je gosp. Zmagoslav Bohinec, član kluba slov. biciklistov „Ljubljana“ na svoji nedeljski vožnji 4 ure 13 minut 12 $\frac{1}{2}$ sekund ali povprečno 2:53 minut za jeden kilometer in je s tem društveni rekord za 100 km postavil.

— (C. kr. glavno ravnateljstvo avstr. drž. železnic) razgláša, da zadobi z dnem 1. julijem t. l. veljavo nova tarifa za direktni osobni promet mej postajami c. kr. avstrijskih državnih železnic z jedne strani in mej postajami kralj. ogerških državnih železnic z druge strani via Lawoczne, Lupków in Fehring; s tem je razveljavljena dose-danja tarifa via Lawoczne, Lupków, Zwardon in Fehring z dne 1. januarja 1892. Izvodi te tarife se dobé pri dotičnih upraviteljih.

— (Platnice za Wolfov slovar.) Ker je prvi del Wolfovega slovarja skoro že ves izšel, opozarjamo naročnike na platnice, katere je za to monumentalno delo naredil knjigovez g. Bonač v Ljubljani. Platnice so narejene iz safrjanovega usnja in platna, elegantno in trdno ter so olepšane z ukusnimi okraski. Cena 1 glđ. za vsake platnice, po pošti 10 kr. več.

— (Nesreča na železnici.) Včeraj se je na dolenski železnici pri postaji Škofelca, tam kjer se križa iz Škofelce v Pijavo gorico vodeča cesta z železniškim tirom, splasil konj posestnika Matije Galeta iz Dulc. Skočil je čez tir, v tistem hipu pa je zadela lokomotiva ob zadaji del voza in ga zdrobila. Matija Gale je bil povožen in tako hudo ranjen, da je umrl. Pri železnici ni na tem mestu ograje.

— (Nesreča.) S Save se nam piše dnó 3. julija: Grozna nesreča pripetila se je včeraj dopoldne o polu jednajeti uri v naši bližini. — Zemljak, po domače Topolč iz Kóžice, prodal je bil v Zagorje 36 mernikov pšenice in jeden tovor čresla. Da odvede prodano blago kupcu, naprosi Antona Renka, po domače Podžamskega, 38letnega oženjenega posestnika iz Renk, da mu prepusti svoj čoln v to svrhu. Pogodili so se, da bode Renko krmaril, a sina Topoletova, kojih jeden se je bil stoprav vrnil od vojakov domov, a drugi bil letos potrjen, mu bosta pomagala. Čoln je bil za imenovano blago dosti premajhen, poleg tega še slab. To pa nikakor ni motilo naših treh neprevidnikov, da ne bi ga bili naložili do vrha z vsem blagom, tako, da je bil jedva štiri prste nad vodo. Sava je pri Renkah precej globoka; deloma so tam hudi vrtinci, deloma je tam silen tok in mnogo malih slapov. — Odrinili

so, a prišli niso niti jeden hektometer daleč, ko zajeame čoln vodo. Neizgledniki so ostali notri ter jeli pluti vodo iz njega. Mahom pa se preobrne čoln — vse tri brodnike z blagom vred zagrnejo mokri valovi. Dočim je jeden Topoletovih pogreznil se takoj, prikazal se je brat mu in Renko še nad površjem. Zadnje imenovani plaval je celih 16 hektometrov daleč po sredi Save ter kričal po pomoči, toda zaman, — ni je bilo. Dočim se je ta nezgoda vršila na desnem Savinem bregu, stalo je nekaj ljudij na nasprotni strani in — gledalo. Nihče ni imel srca, da pohiti nesrečnejšem na pomoč. Renko bi se bil skoro otel. Bil je jedva še tri metre od kraja — toda zašel je v hud vrtinec in drugi Topoletovi, nevesšč plavanju, držal se ga je za nogo, — pogreznila sta se oba. — Kdo opiše plač in tugovanje starega, skoro 80letnega Topoleta, zgubivšega dvojce vrlih, korenjaških sinov, kdo brezup in krik mlade žene Renkove in nedorasle mu deca, ko so doznali to strašno nezgodo! — Do danes opoldne še niso našli nobenega ponesrečenca. — Itinito kruto ravna osoda z Renkovimi in sorodniki njihovimi! Nebroj njih je že požrla in odnesla nenasitna, ljuta Sava. Dve leti je tega, odkar jim je utonilo 16letno brhko dekle, pred šestimi leti 23letni čili fant Lojze, a pred devetnajstimi dorasel brat njegov Matizelj, katerega je pisatelj teh vrstic s pomočjo svojega druga v Zagorji izvlekel iz vode, žalibog, že mrtvega. In zdaj je mokri element zopet zahteval treh žrtev na jedenkrat! Res tragična je osoda teh obitelj!

— (G. Vekoslav Progar,) domači naš umetnik, se je vrnil s svojega znanstvenega potovanja po Italiji zopet v Celovec. Zdej izdeluje iz kararskega marmorja veliko skupino za mavzolej rodbine grofov Egger v Rottensteinu pri St. Vidu.

— (Velika vrtna veselica „Tržaškega Sokola“) izvršila se je nad vse pričakovanje sijajno. Uteležba je bila tako ogromna, kakor je že dolgo ni bilo, pri kaki narodni veselici. Več v jutrišnji številki.

— (Izlet Tržaške „Slovanske čitalnice“ v Nabrežino) je bil prav živahen in se je udeležilo nad sto udov in gostov, mej njimi mnogo dam. V Nabrežini je navdušeno pozdravil došle goste g. župan J. Tance in predsedniki in odborniki domačih društev ter pevsko društvo „Nabrežina“. Olgovoril je g. dr. Pretner, predsednik Tržaške čitalnice. Zabava je bila mej petjem vrlih Nabrežinskih pevcev in navdušenimi zdravicami prav izborna, ter ostane lepi izlet vsem udeležnikom v najprijetnejšem spominu.

Slovenci in Slovenke! ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Razne vesti.

* (Grozen požar) je nastal minulo soboto v Novi Pešti. Zgorela je tovarna za izdelovanje usnja in barvanje volne firme J. Wölfer in drugovi, dalje občinsko šolsko poslopje in osem hiš, ter več gospodarskih poslopij skupaj kakih 20 poslopij. Pri požaru je žal tudi več ljudij prišlo ob življenje. Okrajni načelnik Novopeštanski Kamilo Ambrus je bil težko poškodovan. Ko je izvrševaje svojo službo, odpravljaj ljudi iz bližine gorečega šolskega poslopja, se je podrlo zidovje in ga pokopalo pod razvalinami. Prevedli so ga v bolnico, kjer je umrl še isti večer. Policijski uradnik Hugo Konkoly je vsled težkih poškodovanj umrl na pogorišču, drug policijski uradnik Peter Bobojezov pa je še v bolnici in je le malo upanja, da bi okrevaj. Težko poškodovanih je bilo še 16 oseb, mej njimi več gasilcev in vojakov, nad 40 oseb pa je lahko ranjenih. Požar je trajal do nedelje v jutro. Škoda se cení na blizu jeden milijon goldinarjev.

* (Bicikli v vojski.) Pri letošnjih vojaških vajah se bodo za poskušnjo uporabljali kot ordonance biciklisti. Izurjeni kolesarji torej lahko vstopijo od 17. avgusta do 1. septembra in se bodo porabili, v kolikor bode potreba.

Književnost.

— „Učiteljski Tovariš“, glasilo „Slovenakega učiteljskega društva v Ljubljani“ ima v šte. 13. to le vsebno: M. Miakar: Kako postopaj učitelj v prvem šolskem letu, da dobé otroci dobro podlago v branji in pisanji? — L. Lavtar: Fitzga; — A. Likozar: Opravila v šolski drevesnici meseca mal. srpana; — E. Lah: Avstrijsko šolstvo v l. 1890. s posebnim ozirom na Kranjsko; — Književnost; — Listek; — Naši dopisi; — Društveni vestnik; — Vestnik; — Uradni raspisi učiteljskih služeb.

Lasnia in tisk „Národne Tiskarne“.